

Czíšlo 49.
3. dezembra.

Bonhaj Bóh!

Rěčnik 15.
1905.

Sy-li spěval,
Pilnje džélaš,
Strowja če
Swójbny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróeny
Napoj mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swérny
Přez spař merný
Čerstwosć da.

Njech ty spěvaš,
Swérne džélaš
Wśedne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočn ty.

Z njebjes mana
Njech či khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh pôda,
Wokrew če!

F.

Serbiske njedželske Topjeno.

Wudawa ſo kóždu ſobotu w Gsmolerjez knihicžiſhczerni w Budyschinje a je tam ſa ſchtwórtlétnej pſchedpłatu 40 np. doſtač.

1. njedžela adventa.

Stawaj a roſhwétluj ſo, pſchetož twoje ſhwétko
pſchińdze a kraſnoſcz teho Čenjeſa ſhadža nad tobu.

Jeſaja ſ 60, 1.

Stawaj! Tak naš kóžde lube ranje woła. Khorý
abo leni ležo wostawa, hdyz džen ſwitá a ſkónczko ſhadža;
ſtrowy a ſprózniwy pak ſtawa, ſo by džélaš tak doſho hacž
je džen, doniž náz njeſchińdze, hdzež nichtó dželacž njemóže.

Stawaj! Tak we raňſhim kraju ſławny profeta
ſwojemu ludej pſchiwoła, kiz mjes pohanami w Babylon-
skim jaſtwje ſedžesche. A hlej, Israelski lud ſažo poſtanu,
a tón Čenjeſ ſo jemu ſe ſwojim ſhwétkom a ſe ſwojej
kraſnoſczu ſažo pſchiwobrocži.

Stawaj! Tón hlos placi wſchitkim w khlódku a
w czmje ſedžazym, mjenujzý wſchitkim pohanam. Wón
predy ſwoju placiſnu a wažnoſcz njeſhubi, doniž ſhwétko
a kraſnoſcz teho Čenjeſa ſnata a pſchipósnata njebudže po
zýlým ſwéče.

Stawaj! Tak wožebje naš kſhesczianow w advent-
skim czaſu Bože ſłowo napomina. — Džecži nětk rad
ſahe ſtawaju, dokelž ſo jim ſpanje ſhubjuje pſched njeſčeplinje
wocžakowanym hodownym ſhwétkom. Spožcz Bóh luby
Čenjeſ tež nam wotroſczenym tajku džecžazu myſl, tajke
žadanje po ſhwétku a kraſnoſczi teho Čenjeſa!

Wſcho naſche wſchédne ſtawanje ſe ſpanja a drémanja
pak njeby ani hódnoscze ani wuzitka ſa naš mělo, hdz
bychmy jenož na to ſhwétko poſasani byli, kotrež ſebi

ſami ſapalamy, abo kotrež nam Bože ſkónczko dawa.
Wono je ſachodne a nam wjazy nježwěcži, hdz ſmý ſlabi
na wočzi abo hdz je ſo naſche wóczko ſ ſmjerternemu
ſpanju ſandželiſlo. — Je pak jene ſhwétko, kotrež ženje
njehaſznje, ale ſhwěcži w nozy a wo dnjo, w žiwenju a
a w ſmjerči. To je naſch Čenjeſ a Sbóžnik, kotrehož
pſchichod nětk ſažo ſwječimy. Wón ſwojich wucžobníkow,
kiz njeſpja ani njedrémaja w hréchach, ale ſtawaju we
ſhwétle ſwiateho žiwenja, pſches czemny dol pſchewodža,
jim wupucž ſ czěžnoſczow poſasuje a ſo jim jako ſhwétko
ſhwéta ſjewjuje. Wo nim profeta ſe ſłowami wěſczeji:
Twoje ſhwétko pſchińdze!

A jaſniſcheho ſhwétku a wjetſcheje kraſnoſczje dyžli
poła teho Čenjeſa njeje nihdže namakacz. Wucženi ſu drje
ſe ſhwétkom roſoma wjèle wſchelakich potajnſtwow wujaſnili
a pytaju wuſledžicž myſl a wotyknjeny kónz wſchego
ſtworjenja. Ale potajnſtwia czlowiskeje dusche, jejne ſkaženje
a jejnu ſbóžnoſcz njeje žadyn druhi hacž Boži ſyn ſe
ſwojim ſhwétkom nam wujaſnil. A kraſnoſcz ſhwéta je
drje někotryžkuli czlowiek w ſpěwach a rěčach ſhwaliſ, ale
njebjesku kraſnoſcz je jenicžy naſch Sbóžnik w pſchirunanjach
a předowanjach nam zyle jaſnje ſjewil. To je ta kraſnoſcz,
wo kotrež profeta ſe ſłowami wěſczeji: Kraſnoſcz teho
Čenjeſa ſhadža nad tobu.

Mjes kſhesczianami je jich bohužel hiſhczje wjèle,
kotsiž tuto ſhwétko a tutu kraſnoſcz njeſnaja. S widžazymaj
wocžomaj woni njewidža a ſe ſlyſhazymaj wuſhomaj woni
njeſlyſha; pſchetož woni jo njeſroſymja. Duž dyrbí

adventski predać pschezo hisheže napominacj: rošhwetlij ſo! Kózde zyrkwinie lěto, kotrež nam Bóh luby Knjes wobradža, ſi nowa Bože ſwětlo kraſnosće do naſheje wutroby wuliwa. Njech tež nam podarmo njeſaklinczi japoſchtolske napominanje w epiftoli 1. adventa, „ſo býchmý ſe ſpanja ſtawali; nót je ſo minyla, džení pač je ſo pſchiblizil: dha wotpołožmý teho dla ſlutki czěmnoscze a woblecžmý ſo brónje ſwětla.“ — Kózda luba njedžela naš ſi Boha pſcheproſchuje: pój a rošhwetlij ſo pſches Bože ſkłowo, kotrež je naſheje wutroby troscht a ſwěza na naſhim pucžu. — Kózda ſpowiedna wucžba ſi Božim blidom je nam nawabjenje, ſo býchmý ſwoju wutrobu pſches ſwětlo Šswjateho Ducha rošhwetlecž dawali a pſches Božu hnadi we ſwětle thodžili. — Kózdy džení zykleho lěta naš naſch „biblijski pucžnik“ ſi Božim ſłowom poſtrowja a nam ſi tym wſchednje pruhi Božeho ſwětla na pucž žiwenja dawa. — Je-li ſo eži pač raſ ſwětlo do ežista ſahazlo, tak ſo Božeho woblicža wjazy njewidžiſch, dha wotemr Bohu w modlitwje ſwoju wutrobu a ſdychuj po pſchikladže Kſchijowanego: Mój Božo, mój Božo, czehodla ſy mje wopuſchczil; a njewuſtawaj ſi modlenjom, doniž ſo eži njebježa wotewrile njeſku a ſkłončko Božej hnady eže ſažo rošhwetliſo njeje.

O Jeſu! moje ſwětlo ty,
Kíž ty ſam ſi twojej duſchu
Tak jara lubował mje ſy,
So ja to wurjez njem'žu,
Njech moja duſcha, Jeſu, cže
S luboſnym požadanjom,
S woſchewjenjom,
Nětk ſažo lubuje
S wutrobnym lubowanjom.

N. w K.

Adventske hosianna.

(Mat. 21, 5a a 9b)

Hloſ (54): Nětk dobru nót ja dawam —.

Džení ſboža ſkhadža jažny,
Advent nam naſtawa;
K nam bliži Knjes ſo kraſny
We ſchtalcze wotrocžka; —
Wón pſchiūdže ſi njebjež ſi ſemi,
Kíž ſyn je Boži ſam,
Níž ſudniſ ſi jandželemi,
Ně, — Šbožniſ pſchiūdže ſi nam!

Sso wjeſel, zyrkej Boža,
Ty džowka Zionska;
Twój Jeſuž, žorlo ſboža,
Kral twój ſo pſchibliza! —
Nětk witaj ſbóžna jeho,
Ty ſyla ſbožowna,
Bjeť troscht a poſoj ſi njeho,
— Budž jeho njewjeſta!

Sczel na pucž jemu paſmý,
Jom' pýſch ſo doſtojnje;
Njech radoſežiwe pſalmý
Joh' kchwala luboſnje;
Klincž hosianna žiwe,
Kíž jeho poſtrowja,
So žohnowanje mile
Vj ſi Boha doſtała! —

K Jeſuſalemej czechneje,
Kíž duſche pſchecžel je,
Tam Jeſuž w Božim mjenje
A ſbožo pſchinjeſe. —
Nětk tebi, duſcha, kčeje
W nim nowe naſečzo,
Njech ſkłonzo hnady hręje
Eže mile, — ſraduj ſo!

Twój Jeſuž, kral a hlowa,
Wón, ferschta žiwenja,
Sso ſi tebi bliži ſi nowa,
Kíž kraſnosć Božu ma;
Wón chze cže wobohacžicž,
Kíž kudsona doſcz ſy,
Dolh ſa tebje twój placžicž,
Eže pýſchicž pſchecželný.

Ach, witaj, duſcha, jeho,
Sso pſched nim poſkonjej!
Knjes wójska njebjeſkeho
Eže wuſwolil je ſej;
Kaž nawoženja bliži
Sso luby ſi njewjeſcži,
Tak Šbožniſ twój ſo niži,
Sso ſi tebi ſtowarſchi. —

Hlej, ſi pſchichodom wón hnadhym
Sso bliži ſi Zionej!
Duž ſi hosianna ſradnhy
Džé jeho witaj ſej!
Njech wutroba jom' kčeje,
Njech jeho lubuje;
Hdyž jeho luboſcž hręje
Eže, — maſch ſi nim žiwenje! —

U.

Jan Gelanski, wucženy ſerbſki bur.

We wſchelakich němſkich knihach ſpomina ſo na wucžených burſkich mužow, kíž ſu w předadwſich cžaſach w naſhej Šafkej žiwi byli a ſedžbliwoſć wucženeho ſwěta pſches to na ſo ſežahnýli, ſo ſu bjes ſchule pſches njewuſtawazu prózu a pilnoſć ſo ſi pomožu knihow na wýſchyschi ſkhoženſk wědomoſćow poſběhnýli. K tutym wucženym burſkim mužam licži ſo tež Jan Gelanski, w ſwojim cžaſku ſurwjeſhowskij ſakſki nadrbsny mischtr (wobledžbowat drohi) w Hodžiju, kíž mějeſche ſrijedž ſańdženeho lětſtota daſoko a ſcheroſko jako ſnajeř mnohich rěčow ſławne mjenio. Hdyž pač ſo tutbm muž w němſkich knihach ſi němſkim wucženym buram pſchiličjuje, dha ſo to ſi wulkej njeprawdu ſtawa, pſchetož Jan Gelanski bě ežiſty ſſerb a je ſſerb wostał hacž do ſwojeje ſmjerze. Wón narodži ſo wot kudsona ſerbſkeju starscheju 3. novembra 1699 w Hnashezach, hdžej bě jeho nan Matej Gelanski w niſkich wobſtejnoscžach žiwy. W ſchuli ſwojeje narodneje wky naukuň wón khetro doſcz němſky cžitacž a piſacž. Dokelž bě pilný pſchi wuknjenju da jemu tamniſchi wucžer po lačzanskej rěčniſy Donata wſchelake lačzanske ſłowa, taž tež deklinaziſe a konjugaziſe tuteje rěče naukuňcž. S tym bu pola njeho přemi podložk ſi luboſcži ſa zuse rěče poſložený. Na to pocža wón tež ſiczenje w ſchuli ſobu wuknycž. Dokelž pač dýrbjeſchtaj jeho starschej nětko kóždy thdžen po ſlěbornym kroſchu ſchulſkich pjenies placžicž, dha chžysche ſo jimaſ po ſeſte ſdacž, ſo to dlěje njeponidže, a wſaſchtaj tehodla

zwojeho Žanka khudobu dla se schule, jako bě tužamu jeno 4 lěta dolho wophtoval a ſebi w tuthm čaſu tak wjele wědomoſc̄ow nahromadžil, ſo němſki katechiſmuſ, čitanje a piſanje kaž tež laczanske deſtinacije a konjugacije khétero doſč ſnajesche a hromadu laczanskich ſłówow roſymjesche. Na to trjebaschtai jeho nan a macz k wſchelakemu dželu a woſebje k paſenju kruwów, pſchi čimž wón zwoje ſebi w ſchuli nahromadžene wědomoſc̄e po móžnoſc̄i pſchisporjecz phtasche, tak ſo žeňe bjes knihow pſchi zwojich kruwach njebe.

W lēcze 1713 pſchiūdže wón pſches někajſi ſbožowny pſchipad do Bjarnacžiz (Bernstadt) a ſlužesche tam lěto dolho pola tamniſcheho lekarja dr. Alberti-a. Tu namaka wón ſkladnoſc̄, ſo w němſkim prawopisu a we laczanskej rěči wudokonjecz a ſupi ſebi jedyn starý němſko-laczanski ſłównik, kaž tež laczanskú bibliju (vulgatu), w lēcze 1609 w Mainzu czíſhečanu. Dokelž pak jemu w knihach pſchi čitanju husto hebrejske a grichiske ſłowa přjódł pſchiūdzechu a dokelž tež pſchi předowanjach duchowni husto doſč wo tak mjenovanym „grundteſſe” rěčachu, dha ſejini jeho to wcžipneho, tež tutej rěči naukuſnež, w kotrymajž je biblija po prawym ſpiſana.

Zalo bě 24 lět starý, połoži ſo wón teho dla na wuknjenje hebrejskeje a grichiskeje rěče a ſapocža to ſ tym, ſo ſebi ſ jených starých knižkow hebrejski a ſ druhich ſažo grichiske alphabet wotpiska. Bóřſy po tym ſupi ſebi wón grichiske novy testament ſ laczanskim pſcheložkom Gražma Rotterdamskeho. Tutón bjerishe wón pilnje ſobu ſemſhi a hladasche do njeho, hdyž bu to abo tamne biblijske hronežko wobſcherniſcho wukladowane. Tež noſchesche wón tónhamy ſtajnje pſchi ſebi, ſo móžesche w nim pſchi kóždej ſkladnoſc̄i čítacž a ſebi ſa tym, ſchtož w nim ſtejſe, dale myſlīcž. Teho dla waži wón tež w 32. lēcze zwojeje staroby 10 tolet na to, ſebi wudawł zyſeje biblije w pječ ſvjafſkach wot Oleariuſha ſupicž.

W tym ſamym čaſu pſchiūdže jemu čeſka biblija, w folio czíſhečana, pſched wocži, a jako wón ſ tuteje ſpōſna, kaf bliſko ſebi čeſka a ſerbska rěč ſtejitej, dha ſo wón tež na čeſku rěč połoži a naukuſny ju ſa krótki čaſ.

Pſchi jenym knihipſchedawanju w Budyschinje ſupi ſebi wón bóřſy na to jedyn franzowsko-němſki ſłównik, dokelž bě jemu wo to činiež, k najmjenſhemu te franzowske ſłowa, kiz husto w knihach přjódł pſchiūdzechu a kotrež wón hischeče njeſnajesche, ſroſymiež. Dokelž pak wón hischeče franzowsku rěč čítacž njeſožesche, dha bě jemu k temu duchowny J. G. Věhmat w Budestezach pomožny. Tutón nauwuži jeho franzowsky čítacž a dari jemu rěčnizu, ſ kotrež móžesche ſo ſ franzowskej rěči dale ſnateho ſčiniež. Wón ſam ſupi ſebi poſdžiſcho hischeče wobſcherniſchu rěčnizu na ſpomnjenje rěče wot Pepliersa a franzowsku bibliju wot Martina a naukuſny ſe wſchej pilnoſc̄u tež tutu rěč.

W 44. lēcze jeho živjenja dopomha jemu ſuperintendent M. Kloz w Biskopizach k jenej hebrejskej bibliji, ſa fotruž wón po terminach 4 tolerje ſaplačzi, a to tak, ſo kóždy thđen ſlěborny kroſch na boſ połoži. Wón činjesche to, ſo tak wulſi wudawł njeby jeho maše hospodaſtvo do njeporjada pſchinjeſl. Dokelž mjeſeſche wón předny hžo hebrejsku rěčnizu a ſłównik, dha wón tež w tutej rěči khétero dale kročesche, a běchu jemu pſchi tym tež židži, kiz po kraju woſolo čahachu, hdyž běchu poła njeho na hospodze, abo hdyž poła njeho ſwój ſabat ſwječachu, pomožni. Tucži ſežinichu jeho tež ſ rabbinskim a ſe židowsko-němſkim waschnjom piſanja ſnateho.

W 48. lēcze zwojeje staroby ſapocža wón italſku rěč naukuſnež a ſupi ſebi teho dla bibliju w tutej rěči, 1712 w Nürnbergu wudatu, ſa 5 tolet. Dokelž w tutej 6 liſtnow pobrachowasche, dha wotpiska ſebi wón te pobrachowaze rjenje, jako bě ſo jemu po-

radžilo, wot rektora M. Schöttgena w Draždānach doſpolny exemplar tuteje biblije požežený doſtarč. (Pſchichodnje ſkónčenje.)

Adventske hronežko.

Hlej, twój Sbóžník ſteji ſ nowa
Pſched durjemi wutroby;
Gſlyſh! kaf wón tam ſlapa, woſa,
Pſcheje ſebi hospody.

Th ſy khorj, wopomí to!
Wón ma duschow ſekarſtwo.
O duž wotewr durje jemu,
Dowěrnie praj taſle k njemu:

Hofianna! Powitanj
Budž mi, luby Sbóžníko!
Pój, mój dom je ſhotowanj,
Szčiń ſej we nim póžlancžko!
Durje ſy whole czi wotewrili,
Pſchebyt rjenje wudebil;
Duž dha pój, ſo by w nim bydliſ,
Zalo kral na trónje ſydlil!

F.

Spěwaj a dželaj.

Powjedańczo ſa mloďoch a starých.
(Potracžowanje.)

„Schto dha ty myſliſh, kaf bychmoj to cžiniloj?“

„Ta rěčka pſches ſuki je jara njeruna a ma woſebje na naſchej lužy jara wjele ſchitwiſnow a kolenow, hdyž ſo woda ſtaja a wjerczi a tak pſcheko dale do ſuki dréje. Hdy bych ſuſkodžo ſo ſ namaj ſjednocžicž chyli, ſo bychmy tu rěčku zyſle pſchepoložili a runu wuryli, ſo njeby ſo woda wjazh ſtajala, ale runu čaru běžala, dha by pomhane bylo. Pſchetož pſches to by woda wjele rucžiſcho wotběžala, ſo njeby ſtajala, wjercžala a do ſuki dréla, a my bychmy tež wjele kraja wjazh k lužy dobyli, pſchetož zyſle rěčne ſchitwiſny pſches naſchu ſuku ſu ſkoru jumu dlejſche dyžli naſcha ſuka. Hdy by netk rěčka runje ſchla, dha do budžem na rjabu ſyna wjaz, wotbudžem wodu rucžiſho a ſminjem ſo tamneho kóždolětneho nufneho porjedzenja brjohow.““

„To ſo dawa ſlyſhcež, mój ſyno! Ale hdyž woſmijech pjerſchcež ſ ſawožowanju?“

„Ta daloko njeje. Woſrjedž naſcheje ſuki macže hórk, hdyž tež nicžo wot trawu njenarosc̄e. Tale hórk ſo wotryje a ſo do džerow ſwoſh; na wotryte město ſo džecžela naſhje a ſkomjol ſ bróžnje a ſe ſhynoweje ſubje namjeta, a tak doſtanjem ſažo rjaný ſruch ſuki. Njedyrbjaſa-li wotryta hórk do džerow dožahacž, dha bjerjemoj ſ wumjenských polow, ſ tych pěſkojnych kónzow, tam ſo žana ſchłoda połu njeſczini; daloko drje ſmějemoj woſyč, ale hdyž budže wſcho dokonjane, dha budže duschné a ſo jara derje danič. To by wſchitko derje ſchlo, ale hacž budža naſchi ſuſkodžo chycež? Namaj ſamymaj to wjele njepomha, hdyž woni ſwoju ſchitwi rěčku wobſhovaja. Za pak ſo nadžijam, ſo budža chycež.““

Starý Hodan rěčesche netk ſ burami dla wurunaja rěčki pſches jich ſuki, dopokola jím, kaf wjele by kóždy ſ teho wužitka měl, hdyž by woda pſches ſuki runje běžala, a tak potom njeby, hdyž chydež ſyna woſolo ſana ſyz, husto na ſukach woda ſtala a jím předny ſyčenja trawu womasala. To ſo jím lubjesche, a někotſi hnydom do teho ſwolichu, druſy pak chydež ſebi tu wěz pſchemyſlīcž a wobſhadač, pſchetož to bě jím něcht ſyče nowe, myſlachu ſebi tež, ſo drje ſo tola njehodži. A na nježeljskim popoldnju džechu wſchitzu won, tež druſy, kiz tam ſuki njemějachu,

wobh ladowachu ſebi je a rēčachu to a wono. Wuzitk, kiz i teho ſměja, wſchitzh derje pōsnachu, ale džela, kiz tón a tamný ſ tym ſměje, ſo hřetru ſtrózichu. Tačo pač jím Hodan počaſa, ſo móža na to waschnje te ſuché hórkí ſ ūkow wotbyčz, hdyž je ſ ſawožowanju džerow bjeru, tač pſches to wjèle wjaz dobreje ūki nadobudu, dha wſchitzh wobſankných, tule wěz ſapocžecz a dokonjecz a ſebi pſchi tym ſhromadným džele jedyn druhemu pomhacz.

Uki ſu burove najwožebniſche wobhledzenſtwo. Tule wérnoſcz ſhonichu ſpalowſzy burja, pſchetož žadyn mjes nimi njebě, kiz njepoſna, tač wulki wuzitk jemu ſ tehole porjedzenja naſta. S tych ponižených hórkow, hdyž njebečhu přednyci ničo naſylli, ſhyczechu nětk rjanu trawu; a we tych ſawožených dolach mějachu pſchi ſhyczenju rjaby ležo, ſo je ſedom roſbichu. Hdy by na zylé ūzj tajka trawa ſtejala, dha njetrjebali w ſymje žanu ſlomu ſa ſkót rěſacz, pراجachu někotſi. To móže ſo dokonjecz, wotmoſwi Žurij Kožak, ale my dyrbinh ſažo wſchitzh pſches jene byčz, jenemu ſhamemu njeindže. A woni radžachu a wuradžichu, ſo chzedza, dokelž woda runje ſrjedz ūkow běžesche, ſpushežadla natwaricz a wodu napinacz, wot tych ſpushežadlow pač ſ konza wſchitzkých ūkow ſ wobeju ſtronow hrjebju wuryč a tač wodu roſdželicz a ſolowokoſlo ūkow wjescz, a jej po nich dacz dele ſběžecz do ſtareje ſrjedźneje rěčki. Tu naſta ſažo ſa někotreho wjèle džela. Dokelž ūki zyle rune njebečhu, dha njebychu ſo hórkí ſobu powodžile, ſ dôležkow pač njeby woda wotběžala. Wonu teho dla ſažo rjachu a runachu, tač došlo hacž bě wſchow prawje do rjada ſestajane, a woda po zylé ūzj ſeuak roſběžala a dele do ſtareje ſrjedźneje rěčki běžesche.

Na Wałporu ſtajichu woni ſpushežadla, wjedžechu do wobeju ſtronow wodu po hrjebi a powodžichu tač zyle ūki. Hdyž mějachu ſyna domoj, czinjachu teho runja. Alle to dyrbjeli wj trawu wohladacz, hdyž ſhyczechu, hustu a dolhu, wysche ſolen ſtejſeſche muſtim, hdyž koſh do njeje ſalžichu, a bě ſtajna kaž žita. A tač woni prawje ſacžichu žohnowanje jednoth a bratrowſke ſubofeze; ſchtož jedyn ſam njebyh dokonjecz mohl, to dokonja jich wjèle hromadže jara lohko, a powyschi tač kóždý ſwoje ſamoženje wo wjèle króč. Hdyž běchu přednyci tsi abo ſchthri wosy ſyna měli, tam mějachu jich nětk wózkom abo dwanacze, a tač tež bě ſ wotawu. Nětk móžesche kóždý ſwojemu ſkotej w ſymje ſyno a wotawu dawacz a njetrjebasche tač wjèle ſlomy, a móžesche ſebi hiſhče ſkoda hospoſa jene abo dwě čeleczi wjazh pſchiwjaſacz a wotbadičz. Gſlomu móžachu do hródžow ſlacz, to bě ſažo dobrý hnój, a tón polam njeſchložesche. Tač pjenjachu woni ſwoje pſchatra, bróžnje, ſubje a pinzy ſe ſwojich ūkow abo ſ wérnoſczu pراجene: jich jednota, jich bratrowſka ſubofe mjes ſobu jich tač žohnowanje.

Alle hiſhče wjazh wuzitka naſta buram ſ teho, ſo mějachu wjazh ſeleneho, dželi přednyci, mjenujz ſažo njetrjebachu nětk tež tač wjèle ſlanja ſ hole wotbyčz, wjaz hacž poſlojzu mjenje dželi přednyci, a ſkót ſtejſeſche nětk domach a njedželasche po tajkim žaneje ſchlodh wjazh na polach, njewuhlódní a njewuhanja ſo wjazh po ſuchich paſtwiſhczach, a ſchtož bě to najwožebniſche, wón njenofeſeſche hnój wjazh won, ale dželasche jón ſtajnje domach a dawasche pſches to wjèle wjazh dobytka. Kotryž bur je tač daloko pſchinjeſl, ſo móže ſwój ſkót ſtajnje domach ſtejo měcz, tón je dobyl. Maſchi burjo mějachu nětk wjèle wjazh hnoja a tež wjèle lepſchi hnój, dokelž móžachu wjazh ſe ſlomu ſlacz, a hnój wot po ſlomu čeri wjèle bôle, hacž tón wot ſhamuje wolminy, kaſliž přednyci mějachu; duž nětk tež wjèle rjeňſe ſita na polach ſtejachu. Haj, někotſi burja, kiz mějachu wjèle hole, ſbichu jeje něcht, hdyž bě dobra ſemja, dželasche ſebi nowinu a ſyjachu tam rožku a jahly. Šbite drjewo roſpſchedachu, a ſ tych wjershckow a halosow a ſlabych ſchtomow palachu wuhlo. Žurij Kožak bě najprěni, kiz zylý ſahon

hole ſbi a ſejini ſebi tam rjane polo, hdyž kóžde lěto pječ ſop rožki naſvajaſa.

Hdyž ſu ſhroboža jeneje myſle, tam ſo hodži wjèle dobreho ſapocžecz, a móže ſo tež wuwjescz, a je tam ſham ſohnowanje; hdyž pač je ſawiſcz a mjerſanje a ſwada, tam wſchow dobre ſonc bjerje, a ſubofna tam njeſakčeje žana róžička. Tač ſebi člowjeſkojo na ſemi ſham ſwoje ſbože abo ſwoje njeſbože tvarja. Starý Hodan pſhezo praigeho: Wj ſubi bratſja, jeneje myſle dyrbinh byčz, hdyž něcht ſhymſcht, a dyrbijal ſi tón abo tamný něcht ſnadne pſchi tym ſhubicz abo mału ſchlodu pódla měcz, dha dyrbi to radn ſnejecz wulkeho ſhromadneho wuzitka dla. Alle to je ſa najwožazh člowjekow čežki ſhumſcht, dokelž pſhezo na ſo ſhamy hladaja a myſla, tač byčku woni najlepſchi wuzitk ſ teho abo ſ tamněho měli a ſebi pſchiwobrocžili, ſa bližſchim pač ſo njeprascheja, byrnjež wón pódla ſonc wſal, hacž runje jaſpoſchtol napomina: Kóždý njech njehlada na to ſwoje, ale na teho bližſchego. Se ſſerbam, rěčesche starý Hodan dale, by ſ zyla wjèle ſlepje ſtało, hdyž bužichu woni wot ſpočatka pſhezo jeneje myſle byli, jich njeſcheczeljo njebudžichu jich pſchemoz mohli, Alle tač běchu pſhezo ſſlowjenjo na ſſlowjanow a pomhachu njeſcheczelam nad ſlowjanſkimi bratrami dobywacz, a jenicžy teho dla je ſo ſtało, ſo buchu ſſerbjo tač podklóčeni. Kaž ſo to na zylých krajach a ludach vidži, tač tež na wſach a w měſtach mjes wofhadami. Hlaječe, ſchtož je nam wſchém hromadže móžno bylo ſ naſchimi ūkami, to njebyh mohl jedyn ſham dokonjecz, a hdy by jeno jedyn ſawiſtny abo njeopſchath mjes nami byl, my dyrbjeli teho jeneho dla wſchitzh čerpyecz, a njemohli tajke ſbože a tajki wuzitk měcz, kaž nětk mamh a ſo teho wjeſhelin. Tehodla je jednota ſalož ſboža kaž w domje, tač we zylé wofhadze.

(Pſchichodnje dale.)

Wſchelake ſ bliska a ſ daloka.

— Nježelu 2. adventa budže ſerbſke ſemſchenje w ſchijznej zyrki w Draždžanach. Spovjednu wucžbu ſměje wodžer ſerbſkých ſemſchenjow knjes farař ryčeř Jakub ſ Njeſhwacžidla a předowanje knjes farař Gólcz ſ Rakez. Lubi ſſerbja chyli ſwojim ſnathym a pſcheczelam, kotſiž w Draždžanach a woflonoſci ſydlia, piſacz a jich na ſerbſke ſemſchenje dopomnicz, ſo byčku ſklađnoſez wuzili, w ſubej maczérnej rěči hlyſhce ſu Bože ſlomo.

— Nasche „Pomhaj Bóh“ budže wot noweho lěta tež nadrobniſche powjescze ſ pruſſich ſerbſkých wofhadow podawacz pod napiſmom: Wofhadne powjescze ſ pruſſich ſſerbów. Žadanje po tym je ſiwe w pruſſich wofhadach a pruſzy ſerbſkých knježa duchowni ſu ſo w ſhromadžiſnje we ſaſu ſa to wuprajili, ſo chzedza teſle potrjebnoſci ſad ſlužomni byčz. Knjes farař Krügar je pſcheczelniwje wutvježenje na ſo wſal. Redaktoraj nascheho ſopjena ſtaj ſad temule namjetej pſchihložowaloj a nadžiſamh ſo, ſo nasche „Pomhaj Bóh“ ſebi pſches to nowych pſcheczelow w pruſſich ſſerbach dobudže.

— Biblijski pucžnik na lěto 1906 je docžiſhežany a ſo w bližſchich tydženjach roſeſčeſe. ſſobuſtawý knihowneho towařiſta jón darmo doſtanu. ſa druhich placzi wón 15 np.

— Pſchichodnu póndželu dopoldnja budže wurjadna ſklađowanka ſerbſkeje předarſkeje konferenzy w Gudžiz hoſčenzu w Budyschinje.

„Pomhaj Bóh“ njeje jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wſchech pſcheczelawaniſa ch „Sſerb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtačz.